

Henryk Bogacki

"Internationale Ökumenische Bibliographie", t. 1-2, Mainz-München 1967 : [recenzja]

Collectanea Theologica 38/4, 208-209

1968

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Autor wykorzystuje tu najnowsze badania egzegetów katolickich tej miary, co R. Schnackenburg i A. Vögtle nad historią przekazywania nauki o Jezusie. Znalazły one echo także w instrukcji *De historica Evangeliorum veritate* Komisji Biblijnej z dnia 21. IV. 1964. Ewangelie nie są historycznymi sprawozdaniami w sensie ścisłym, lecz relacjami gminy wierzącej w Chrystusa, skomponowanymi dla potrzeb kerygmaticznych. Nie oznacza to odmawiania Ewangeliom wartości historycznej, lecz narzuca konieczność wydobywania z szaty kerygmaticznej i refleksji teologicznej faktów historycznych z życia Jezusa. Zadanie to nie jest łatwe i dotąd nie zostało wykonane w sposób zadowalający. Konkretny przykład takiego postępowania stanowi przeprowadzona przez Langa analiza wiary pierwotnego chrześcijaństwa w zmartwychwstanie Jezusa (s. 258—275).

Przyjmując z wdzięcznością tę próbę włączenia w traktat teologii fundamentalnej współczesnej problematyki biblijnej, należy oczekiwać nowego wydania drugiego tomu poświęconego tematyce eklezjologicznej.

KS. HENRYK BOGACKI SJ, WARSZAWA

INTERNATIONALE ÖKUMENISCHE BIBLIOGRAPHIE, t. 1—2: 1962—1963, Mainz—München 1967, wyd. Matthias—Grünwald—Verlag oraz Chr. Kaiser Verlag, s. 400.

Rozdzielone społeczności chrześcijańskie włączając się w ruch ekumeniczny szybko spostrzegły, że prawie wcale nie znają się wzajemnie, lecz w odniesieniu do swych partnerów postępują się uproszczonymi i niesłusznymi schematami. Dalsza praca nad zbliżeniem chrześcijan nie jest możliwa bez wzajemnego poznania się. Nie tylko nie znamy innych chrześcijan, lecz nawet nie orientujemy się, gdzie szukać na ten temat informacji, tak niezbędnych dla właściwego kształtowania ruchu ekumenicznego, gdy tymczasem każdy rok przynosi wiele publikacji o znaczeniu ekumenicznym.

W roku 1967 ukazał się pierwszy (podwójny) tom rocznika bibliograficznego *Internationale ökumenische Bibliographie*. Jest to owoc współpracy grona katolików, ewangelików i prawosławnych (nb. rocznik wydają dwa znane wydawnictwa — katolickie i ewangelickie, a centrala mieści się w dominikańskiej Akademii św. Alberta Wielkiego w Walberberg koło Bonn).

Rocznik ma pomagać w pracy ekumenicznej na polu tak teologicznym, jak praktycznej działalności kościelnej. Bibliografia rejestruje bowiem wszelkie publikacje dotyczące ważnych pod względem ekumenicznym wydarzeń z życia Kościołów, a więc nie ogranicza się do tematyki teologicznej. Pierwsza część bibliografii dotyczy Kościołów wszelkich denominacji (w układzie geograficznym), druga zajmuje się zagadnieniami teologicznymi. W ten sposób rocznik staje się niezastąpionym źródłem informacji, gdyż podaje publikacje z całego świata z uwzględnieniem niemal wszystkich dziedzin teologii i życia Kościołów, ważne dla problematyki ekumenicznej.

Rocznik obejmuje bibliografię ekumeniczną od roku 1962, ponieważ data ta w chrześcijańskich publikacjach teologicznych oznacza pojawienie się nowych elementów, jakie wnoszą obrady ogólnego zgromadzenia Światowej Rady Kościołów w New-Delhi (1961), wszechprawosławna konferencja na Rodos (1961) oraz otwarcie obrad II Soboru Watykańskiego (1962). Obecny tom rejestruje 3397 pozycji bibliograficznych za lata 1962 i 1963. Redaktorzy pragną szybko nadrobić opóźnienie, a potem regularnie wydawać tom za rok ubiegły.

Warto podkreślić, że część pozycji bibliograficznych podaje krótko również treść publikacji, co pozwala orientować się w jej przydatności. Redakto-

rzy zamierzają zwiększyć ilość notatek informacyjnych, lecz uzależniają to od rozszerzenia zespołu współpracowników dla odpowiednich obszarów językowych. Niemal zbyt liczne wydaje się stwierdzenie, że polskie (dość nieliczne!) publikacje o charakterze ekumenicznym nie zostały w tej bibliografii odnotowane, a w zestawieniu pism wykorzystywanych przez redakcję nie figuruje żadne czasopismo polskie.

KS. HENRYK BOGACKI SJ, WARSZAWA

KARL PFAFFENBICHLER, *Gottes Volk auf neuen Wegen. Lesungen über Maria und die Kirche*, Wien—Freiburg—Basel 1968, Herder, s. 199.

Sobór Trydencki wycisnął na Kościele swe piętno głównie dlatego, że wielu papieży, biskupów i zakonów starało się wprowadzić w życie jego uchwały. Podobnie, praktyczna wartość uchwał II Soboru Watykańskiego dla Kościoła zależy od intensywności realizowania jego postanowień. Zadanie to nie jest łatwe, gdyż większość duchowieństwa i wiernych świeckich tkwi swą umysłowością jeszcze w epoce przedsoborowej. Potrzeba nie tylko naukowych komentarzy myśli soboru, lecz w równej mierze popularyzacji ducha soborowego dostosowanych do potrzeb przeciętnych wiernych, w niewielkim stopniu zaangażowanych w życie Kościoła i nie sięgających po uczone rozprawy.

Karl Pfaffenbichler, profesor dogmatyki w seminarium duchownym w St. Pölten i dzięki swym kazaniom radiowym znany w Austrii kaznodzieja, podaje w formie bezpretensjonalnej lektury treść najważniejszych dokumentów wydanych przez Vaticanum II. Autor przekazuje nowe pojmowanie Kościoła i na tym tle obraz Maryi ukazany przez sobór. Książka może stanowić wzór, jak należy podawać uchwały soborowe, aby ułatwić ich zrozumienie przez wiernych.

KS. HENRYK BOGACKI SJ, WARSZAWA

BONIFAC A. WILLEMS, *Erlösung in Kirche und Welt*, Freiburg—Basel—Wien 1968, Quaestiones disputatae t. 35, Herder, s. 118.

Postępująca sekularyzacja stawia nowe problemy przed teologią i życiem wiary. Współczesny człowiek coraz mniej odczuwa potrzebę odkupienia. Teologowie i duszpasterze stają obecnie przed pytaniem, czy człowiek, który czuje się wolny i autonomiczny, wyzwolony z lęku przed siłami przyrody i bóstwem, pragnie jeszcze odkupienia?

Zagadnieniem tym zajmuje się holenderski dominikanin B. A. Willems. W oparciu o współczesne doświadczenie ludzkiej egzystencji poszukuje w człowieku punktu zaczepienia dla kościelnego przepowiadania o Odkupieniu oraz zastanawia się, w jaki sposób zbawcze dzieło Jezusa Chrystusa może dostrzeć do konkretnego wierzącego.

Willems występuje przeciw utartemu w teologii podziałowi na zbawienie „obiektywne” i „subiektywne”. Pierwsze oznaczało dzieło zbawcze dokonane przez Jezusa Chrystusa, drugie określało zastosowanie, „aplikację” obiektywnego zbawienia konkretnemu człowiekowi. Odrzucając to rozróżnienie Willems usiłuje znaleźć formułę bardziej odpowiadającą rzeczywistości przedstawionej na kartach Nowego Testamentu. Powołuje się na naukę św. Pawła, że odkupienie dochodzi do nas przez wiarę i sakramenty. Przez wiarę człowiek powierza się Chrystusowi, który dla nas przyjął śmierć. Wiara ta wyraża się formami podanymi przez Chrystusa, przede wszystkim